

Statystyka

Lista 5

Niech $X_1, \dots, X_m$ będą niezależnymi zmiennymi losowymi z rozkładu o ciągłej dystrybucji F . Niech $Y_1, \dots, Y_n$ będą niezależnymi zmiennymi losowymi z rozkładu o ciągłej dystrybucji G . Zakładamy, że wszystkie zmienne są niezależne. Rozważamy problem testowania hipotezy

$$H_0 : F = G \quad \text{przeciwko alternatywie} \quad H_1 : F \neq G \quad (1)$$

na poziomie istotności $\alpha = 0.05$.

Niech $N = m + n$, a $\mathbf{Z} = (Z_1, \dots, Z_N) = (X_1, \dots, X_m; Y_1, \dots, Y_n)$ będzie wektorem połączonych prób. Niech R_i będzie rangą Z_i w próbie $\mathbf{Z}$, $i = 1, \dots, N$. Klasyczna liniowa statystyka rangowa związana z funkcją wynikową $\varphi \in L_2(0, 1)$ ma postać

$$T_\varphi = \sqrt{\frac{mn}{N}} \left\{ \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m \varphi\left(\frac{R_i - 0.5}{N}\right) - \frac{1}{n} \sum_{i=m+1}^N \varphi\left(\frac{R_i - 0.5}{N}\right) \right\}, \quad (2)$$

przy czym wybór funkcji φ determinuje czułość testu opartego na statystyce T_φ . Jeżeli $\varphi(u) = \varphi_1(u) = \sqrt{3}(2u - 1)$, to otrzymujemy statystykę Wilcoxona. Wybór $\varphi(u) = \varphi_2(u) = \sqrt{48}(0.25 - |u - 0.5|)$ prowadzi do statystyki Ansari-Bradley'a. Jeżeli $\int_0^1 \varphi(u) du = 0$, a $\int_0^1 \varphi^2(u) du = 1$, to przy prawdziwości hipotezy zerowej statystyka T_φ ma asymptotyczny rozkład standardowy normalny. Ponadto, H_0 odrzucamy na korzyść H_1 dla dużych wartości T_φ^2 .

W problemie testowania (H_0, H_1) innym klasycznym rozwiązaniem jest, na przykład, test Kołmogorowa-Smirnowa odrzucający H_0 dla dużych wartości statystyki

$$KS = \sqrt{\frac{mn}{N}} \sup_{x \in \mathbb{R}} |F_m(x) - G_n(x)|, \quad (3)$$

gdzie F_m oraz G_n są dystrybucjami empirycznymi w próbie X -ów i Y -ów, odpowiednio.

Celem ćwiczenia będzie badanie zachowania funkcji mocy wybranych rozwiązań problemu (1). Dokładniej, będziemy analizować

- (i) test Wilcoxona oparty na statystyce $W = T_{\varphi_1}^2$,
- (ii) test Ansari-Bradley'a oparty na statystyce $AB = T_{\varphi_2}^2$,
- (iii) test Lepage'a oparty na statystyce $L = W + AB$,
- (iv) test Kołmogorowa-Smirnowa oparty na statystyce KS .

Zadanie 1.

Wygeneruj $m = n = 20$ obserwacji z rozkładu $N(0, 1)$. Na ich podstawie oblicz wartość statystyki W , AB , L i KS . Doświadczenie powtórz 10 000 razy. Wyznacz wartości krytyczne odpowiadających im testów prawostronnych. Czy taki sposób generowania wartości krytycznych jest poprawny? Odpowiedź uzasadnij.

Zadanie 2.

Wygeneruj $m = n = 20$ obserwacji z rozkładu

- (a) normalnego z parametrem przesunięcia μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 , odpowiednio,
  - (i) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.2, \sigma_2 = 1,$
  - (ii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.4, \sigma_2 = 1,$
  - (iii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.6, \sigma_2 = 1,$
  - (iv) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.8, \sigma_2 = 1,$
  - (v) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.0, \sigma_2 = 1,$
  - (vi) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.2, \sigma_2 = 1,$
  - (vii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.4, \sigma_2 = 1,$
- (b) logistycznego z parametrem przesunięcia μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 , odpowiednio,
  - (i) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.2, \sigma_2 = 1,$
  - (ii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.4, \sigma_2 = 1,$
  - (iii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.6, \sigma_2 = 1,$
  - (iv) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.8, \sigma_2 = 1,$
  - (v) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.0, \sigma_2 = 1,$
  - (vi) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.2, \sigma_2 = 1,$
  - (vii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.4, \sigma_2 = 1,$
- (c) Cauchy'ego z parametrem przesunięcia μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 , odpowiednio,
  - (i) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.0, \sigma_2 = 1,$
  - (ii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.5, \sigma_2 = 1,$
  - (iii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.0, \sigma_2 = 1,$
  - (iv) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.5, \sigma_2 = 1,$
  - (v) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 2.0, \sigma_2 = 1,$
  - (vi) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 2.5, \sigma_2 = 1,$
  - (vii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 3.0, \sigma_2 = 1.$

Na ich podstawie oblicz wartość statystyki W , AB , L i KS . Doświadczenie powtórz 10 000 razy. Oszacuj wartość funkcji mocy analizowanych testów. Narysuj wyestymowane funkcje mocy w zależności od parametru μ_2 . Przedyskutuj uzyskane wyniki.

Zadanie 3.

Wygeneruj $m = n = 20$ obserwacji z rozkładu

- (a) normalnego z parametrem przesunięcia μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 , odpowiednio,
  - (i) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 1.0,$
  - (ii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 1.5,$
  - (iii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 2.0,$
  - (iv) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 2.5,$
  - (v) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 3.0,$
  - (vi) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 3.5,$
  - (vii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 4.0,$

(b) logistycznego z parametrem przesunięcia μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 , odpowiednio,

- (i) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 1.0,$
- (ii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 1.5,$
- (iii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 2.0,$
- (iv) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 2.5,$
- (v) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 3.0,$
- (vi) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 3.5,$
- (vii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 4.0,$

(c) Cauchy'ego z parametrem przesunięcia μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 , odpowiednio,

- (i) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 1.0,$
- (ii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 2.0,$
- (iii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 3.0,$
- (iv) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 4.0,$
- (v) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 5.0,$
- (vi) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 6.0,$
- (vii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0, \sigma_2 = 7.0.$

Na ich podstawie oblicz wartość statystyki W , AB , L i KS . Doświadczenie powtórz 10 000 razy. Oszacuj wartość funkcji mocy analizowanych testów. Narysuj wyestymowane funkcje mocy w zależności od parametru σ_2 . Przedyskutuj uzyskane wyniki.

Zadanie 4.

Wygeneruj $m = n = 20$ obserwacji z rozkładu

(a) normalnego z parametrem przesunięcia μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 , odpowiednio,

- (i) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.2, \sigma_2 = 1.0,$
- (ii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.4, \sigma_2 = 1.5,$
- (iii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.6, \sigma_2 = 2.0,$
- (iv) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.8, \sigma_2 = 2.5,$
- (v) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.0, \sigma_2 = 3.0,$
- (vi) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.2, \sigma_2 = 3.5,$
- (vii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.4, \sigma_2 = 4.0,$

(b) logistycznego z parametrem przesunięcia μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 , odpowiednio,

- (i) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.2, \sigma_2 = 1.0,$
- (ii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.4, \sigma_2 = 1.5,$
- (iii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.6, \sigma_2 = 2.0,$
- (iv) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.8, \sigma_2 = 2.5,$
- (v) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.0, \sigma_2 = 3.0,$
- (vi) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.2, \sigma_2 = 3.5,$
- (vii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.4, \sigma_2 = 4.0,$

(c) Cauchy'ego z parametrem przesunięcia μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 , odpowiednio,

- (i) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.0, \sigma_2 = 1.0,$
- (ii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 0.5, \sigma_2 = 2.0,$
- (iii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.0, \sigma_2 = 3.0,$
- (iv) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 1.5, \sigma_2 = 4.0,$
- (v) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 2.0, \sigma_2 = 5.0,$
- (vi) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 2.5, \sigma_2 = 6.0,$
- (vii) $\mu_1 = 0, \sigma_1 = 1; \mu_2 = 3.0, \sigma_2 = 7.0.$

Na ich podstawie oblicz wartość statystyki W , AB , L i KS . Doświadczenie powtórz 10 000 razy. Oszacuj wartość funkcji mocy analizowanych testów. Narysuj wyestymowane funkcje mocy w zależności od wektora parametrów (μ_2, σ_2) . Przedyskutuj uzyskane wyniki.

Zadanie 5.

Wygeneruj $m = n = 50$ obserwacji z rozkładu $N(0, 1)$. Na ich podstawie oblicz wartość statystyki W , AB , L i KS . Doświadczenie powtórz 10 000 razy. Wyznacz wartości krytyczne analizowanych testów prawostronnych.

Zadanie 6.

Wygeneruj $m = n = 50$ obserwacji z rozkładu

- (a) normalnego z parametrem przesunięcia μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 ,
- (b) logistycznego z parametrem przesunięcia μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 ,
- (c) Cauchy'ego z parametrem przesunięcia μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 .

W każdym przypadku dobierz parametry μ_1 i μ_2 oraz skali σ_1 i σ_2 , analogicznie jak w zadaniach 2, 3, 4, tak aby uzyskać moce w pełnym zakresie, ale nie były one zdegenerowane. Sporządź wykresy funkcji mocy w zależności od μ_2, σ_2 oraz (μ_2, σ_2) , odpowiednio. Przedyskutuj uzyskane rezultaty.